

- **Magyarország fellép a GM szója visszaszorításáért**
- **Hazai világszabadalom pótolhatja a húsokat**
- **A szójatermesztés agrotechnikai követelményei**
- **Kihívások előtt a GMO-s szójaimport**
- **Génmódosított növények a nagyvilágban**

Kedves Olvasó!

Ezúton szeretném üdvözölni a Szójakörkép első számának olvasójaként. Remélem hasznos és érdekes információkat talál kiadványunkban. A Magyar Szója Nonprofit Kft. alapvető feladata, hogy a lehető legszélesebb körben ellássa a termelőket információkkal és szakanyagokkal. Igyekszünk rávilágítani a gazdálkodók számára, hogy a szójatermesztés milyen módon járulhat hozzá egy fenntarthatóbb és hosszú távon jövedelmezőbb vetésforgó kialakításához. Remélem az elkövetkező években gyors ütemben bővíthetjük a szója területét Magyarországon. Ezzel is csökkenthetjük hazánk szója-import függőségét és a hazai fogyasztókat széles körben láthatjuk el GMO-mentes és egészséges élelmiszerekkel.

Seiwerth Gábor
Magyar Szója Nonprofit Kft. ügyvezető

Magyarország fellép a GM szója visszaszorításáért

Magyarország fellép a génmódosított (GM) szója visszaszorításáért, a szójapiacra tapasztalható importfüggőség csökkentéséért - jelentette ki Feldman Zsolt az első országos szója fórumon. A tanácskozás a Vidékfejlesztési Minisztériumban került megrendezésre, a résztvevők a GMO-mentes szójatermesztés lehetőségeit vitatták meg.

Az első országos szója fórumon a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára jelezte, hogy Magyarország részt vesz a fenti elvek mentén létrejött nemzetközi együttműködésben.

A Duna-térség országai elhatárolták ugyanis - ezt rögzíti a Duna menti szója nyilatkozat, amelyhez Magyarország az első között csatlakozott -, hogy a térségben csökkentik a génmódosított szója felhasználását, és elkötelezték a genetikailag nem módosított szójaból és szójafehérjéből készült élelmiszerek iránt. A fogyasztók ezeket Európa-szerte egyre inkább keresik - mondta a helyettes államtitkár.

Feldman Zsolt hangsúlyozta, hogy a szójatermesztés bővítése mellett fontos cél a hazai termesztésű fehérjenövények belső felhasználásának növelése.

Szépe Ferenc, a VM mezőgazdasági főosztályának főosztályvezetője elmondta, hogy a nemzetközi kereskedelem felkínált szójadarának ma már 81 százaléka génmódosított, és ez az arány folyamatosan növekszik. A piacon pedig egyre inkább keresik a nem génmódosított szóját, az unióban a GMO-mentes szója iránti kereslet az összes felhasználás - ami évi mintegy 30 millió tonna - 15-30 százaléka.

Magyarországon a szója vetésterülete most 35-40 ezer hektár. Ez a múlt

század 80-as éveinek végén csaknem 70 ezer hektár volt. A főosztályvezető szerint a mostani szója-vetésterület meglehetne duplázni, esetleg háromszorozni. A jelenlegi hozamok széles sávban ingadoznak 1,5-2,5 tonnát tesznek ki hektáronként.

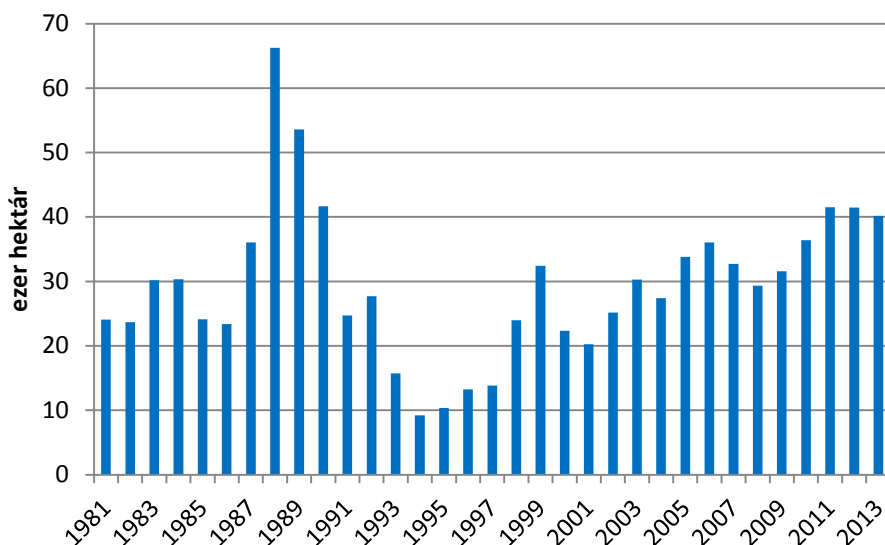
A cél a mostani évi 600 ezer tonna körüli import csökkentése - mondta a főosztályvezető, hozzátéve, hogy a GMO-mentes szója termesztése kifizetődő, mert egy tonna ilyen termésért átlagosan 60 dollárral - mintegy 13-14 ezer forinttal - többet adnak a piacon, mint a génmódosított változatért.

Forrás: MTI

Feldman Zsolt helyettes államtitkár

Szójabab hazai vetésterülete (1980-2013)

Forrás: KSH

Hazai világszabadalom pótolhatja a húsokat

Óriáscégek tesztelik azt az új szójakészítményt, amelyet magyar világszabadalom alapján egy sződi üzemben gyártanak. Beltartalma megegyezik a sertés, vagy a marhahússal, de jóval olcsóbb és ipari méretekben lehet élelmiszer-alapanyagként gyártani.

A már három különféle nagy nemzetközi élelmiszeripari kiállításon is innovációs díjat nyert termék iránt nagy az érdeklődés – közölte az MTI-vel Szilberek Jenő, a terméket kifejlesztő Fitotex Kft. ügyvezető igazgatója. A szója az egyedüli teljes értékű növényi fehérjeforrás, amelyet eddig döntő mértékben takarmánnyként hasznosítottak. A magyar találmány alapján viszont ipari mennyiségben állítható elő könnyen emészthető, jó minőségű csíráztatott szója, ami élelmiszerek alapanyagaként az egészséges táplálkozásba illeszthető. Koleszterinszegény húspótlók, tofuk, pástétomok, különféle gluténmentes tészták, készülhetnek belőle. Mivel a Yasónak nevezett termékhez hazai termesztésű szóját használják fel, garantáltan mentes a génmanipulációtól, ami tovább növeli piaci értékét – állítja az ügyvezető.

Több mint 30 világcég, közöttük a német Worlec, a holland Lytos, az olasz Faravelli és az angol Food-Doctor kutatás-fejlesztő gárdája folytat közös kísérleteket a magyar feltalálókkal, hogy miként használható új termékeik alapanyagaként a Yasó. Hasonló, hónapokig, gyakran évekig tartó termékfejlesztés zajlik több hazai cégnél, például a Nébár Kft. bajai kenyérgyárában is.

Szilberek Jenő tájékoztatása szerint elsősorban dél-afrikai, kínai és indiai cégek a gyártási technológiát akarják megvásárolni.

Szilberek Jenő,
a Fitotex Kft. ügyvezető igazgatója

„A magyar találmány alapján ipari mennyiségben állítható elő könnyen emészthető, jó minőségű, csíráztatott szója.”

Elképzelésük szerint a sződi gyárhoz hasonló üzemek hálózatát építenék fel a helyi élelmiszerellátás javítására, erről is folyamatban vannak az üzleti tárgyalások.

A szójaterméket saját tőkéből és banki hitelből félmilliárd forintért a Sződön 2009-ben felépült magyar tulajdonú üzemben gyártják. Az üzemben tavaly 500 tonnányi termék készült, a nyereséget egyelőre felemésztik a kutatás-fejlesztési költségek. A terv szerint 2014-ben már megháromszorozzák a termelést, 2015-ben pedig a harminc munkást foglalkoztató gyár teljes kapacitással, évi 2000 tonnányi terméket gyárt majd. Ekkor a kalkuláció szerint a termelési értéke eléri az 1,7 milliárd forintot és ezzel megtérül a beruházás – mondta a Fitotex vezetője.

Forrás: MTI

Ezt mindenki megeszi

Dől a veszélyes szója az országba

Nagyon sok, évente legalább 500-600 ezer tonna olyan külföldi szójadara érkezik az országba, amely genetikailag módosított (GMO) növényekből készül. Miközben már az Alkotmány is deklarálja a magyar mezőgazdaság GMO-mentes státusát, a behozott GMO-szója az állati termékeken keresztül bekerül az élelmiszerekbe. Egyes elképzelések szerint ugyanakkor a hazai GMO-mentes szójatermelés rövid időn belül megháromszorozódhat, így az import jelentős részét ki lehetne váltani. Kérdés, hogy a takarmányipar és az állattenyésztés meg tudná-e fizetni a jóval drágább GMO-mentes szójákat. Legfeljebb a hazai köztermesztésben valósítható meg a genetikailag módosított szervezetektől mentes mezőgazdaságról szóló, Alkotmányban is rögzített cél, mert agrárgazdasági alapanyagként nagy mennyiségű GMO-s termék érkezik a magyar piacra. Ilyen az állattenyésztésben felhasznált szójadara is, amely a takarmányozáson keresztül bejut a haszonállatok szervezetébe, így az azokból készült élelmiszeripari termékekbe is.

A világpiacon már szinte minden GMO-s

A gondot ma az okozza, hogy a világpiacon – elsősorban Argentínából, Brazíliából és az USA-ból – beszerezhető szójadara 80 százaléka GMO-s, miközben az EU, azon belül pedig Magyarország mindenképpen szójaimportra szorul. Az unió éves szinten mintegy 30 millió tonna szójadarát importál, amelyből 6-12 millió tonna lehet GMO-mentes, a többi GMO-s. A GMO-s- szója elter-

jedtségét növeli, hogy jóval olcsóbb a GMO-mentes tételekhez képest.

A magyar szójadara-behozatal a hivatalos statisztikák szerint évi 660 ezer tonnát tesz ki, bár – vélik szakértők – ez ma inkább az 500 ezer tonnához közelíthet, mivel az állatlománycsökkenés. Emellett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal közelmúltbeli leleplezései is igazolták, hogy egyes áfacsalók papíron a szójatermékkel is utaztatgatják a határokon.

Nálunk nem rosszak a feltételek, de elsovadtak a programok

Nálunk megvannak a lehetőségek ahhoz, hogy a zömmel GMO-s import jelentős részét GMO-mentes hazai szójával váltsuk ki, mert Magyarország a „gazdaságos európai szójatermelési övezet” északi határán helyezkedik el. A korábbi fe-

hérjeprogramok kifulladásával azonban a hazai szójaterület mára 70 ezer hektárról 35-40 ezer hektárra csökkent, miközben az itthon megtermelt, teljes egészében GMO-mentes szójamennyiség is többnyire más uniós tagországokban – leginkább Ausztriában, Németországban, Svédországban és Franciaországban – kerül a piacra.

Ennek oka, hogy a GMO-mentes szóját ma tonnánként 40-100 eurós felárral lehet értékesíteni, és ezt a hazai állattenyésztők – főként a baromfi- és a sertéstartók – a takarmányokban nem tudják megfizetni. (Az állatok fehérjeforrásul szolgáló szója kihagyására vagy általános helyettesítésére nincs lehetőség, mert ez drasztikus hatékonyság-csökkenést és komoly veszteségeket okozna az állattenyésztésben. Mai árakon pedig nyolcmilliárd forint

„A GMO-mentes magyar szója menthetne meg bennünket.”

„A hazai GMO-mentes szója-termelés rövid időn belül megháromszorozódhat, így az import jelentős részét kilehetne váltani.”

Vancsura József, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének elnöke

többletköltséget jelentene, ha az állattartók a GMO-s szójakat mindenhol GMO-mentesekkel váltanák fel.

A mai elképzelések szerint hosszabb távon lenne esély arra, hogy a szója terület a jelenlegi kétháromszorosára, vagyis akár száz-ezer hektárra, a GMO-mentes össztermés pedig 300 ezer tonnára nőjön – hangzott el egy szakmai konferencián. Az elmúlt években a hazai szóját 110-120 ezer forintos tonnánkénti áron lehetett eladni, így 2,5 tonnás termésátlag mellett hektáronként mintegy 300 ezer forint árbevételt hozott, és ez a relatíve alacsony költségszint mellett tisztességes termelői jövedelmet garantálhatott.

Sok gazdálkodó macerásnak tartja

A gazdálkodók többsége a szója-termelést ma mégis „macerásnak” tartja – fogalmazott Vancsura József, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének elnöke. Szerinte „senki sem ellensége önmagának, hogy kétszer annyi feladatot vállaljon, aztán vagy bukjon, vagy nem”. Ennek tudható be, hogy a hazai szója terület csak 40 ezer hektárt tesz ki, míg például a takarmánykukoricaé több mint egymilliót. Az elnök szerint a szója-termelés megfelelő programokkal perspektivikus lehet, de ma

sok helyen “az agrár-környezetgazdálkodási program többlettámogatásai jelentik a kényszerítő erőt” ahhoz, hogy a gazdák szóját vessenek.

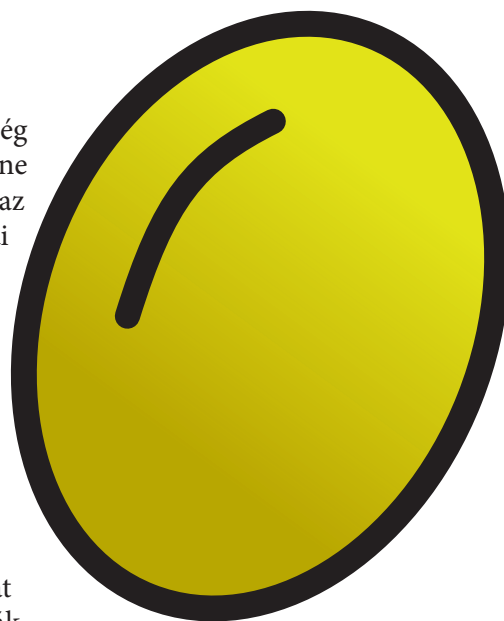
A Vidékfejlesztési Minisztérium termeléshez kötött, célzott támogatásokkal kívánja ösztönözni a hazai szója-termelést a 2014-2020. közötti új uniós költségvetési ciklusban – jelentette be Feldman Zsolt, a tárca helyettes államtitkára. Erre lehetőséget nyújt, hogy az új Közös Agrárpolitikán belüli, 1,27 milliárd eurós éves magyar közvetlen kifizetési keret 2 százalékát kifejezetten fehérjeprogramokra lehet fordítani.

Meg kell győzni a fogyasztókat is

Ez azonban önmagában még kevés lehet, mert azt is el kellene érni, hogy a takarmányipar és az állattenyésztés a drágább hazai GMO-mentes szóját meg tudja venni, vagyis a termelők a szóját ne külföldön adják el. Ennek egyik eszköze lehet egy minőségbiztosításon alapuló védjegyes rendszer, amellyel a helyettes államtitkár szerint meg lehetne győzni a fogyasztókat, hogy a GMO-mentes magyar szóját tartalmazó termékeket válasszák.

A Duna térség GMO-mentes szója-termelésének növelése érdekében nemrég nemzetközi Duna-Szója Szövetség alakult, amelynek egyezményét Magyarország is aláírta. Ennek nyomán jött létre a GMO-mentes hazai szója-termelés bővítéséért lobbizó Magyar Szója Nonprofit Kft., amely most a szakmai közeli szervezetté válást tűzte céljaul.

Forrás: Agrár haszon

A szójatermesztés agrotechnikai követelményei

A szója – tágabb értelemben az abraktermény hüvelyesek – termesztése számos közvetett előnnyel is jár, amelyeket az ún. „nem forintosítható” kategóriába sorolunk, s amelyek kétségtelenül léteznek és hatnak. Mindezek a tapasztalt gazdák előtt ismertek, akik mindent megtesznek annak érdekében, hogy ezen hozadékokat profitra váltsák. Azt gondoljuk, hogy a szójatermesztéssel ismerkedők számára hasznosak lehetnek az alábbiak:

A hüvelyesek termesztésének létjogosultságát több – általában ismert – indokkal támaszthatjuk alá:

- javítják a talajszerkezetet,
- gyarapítják a talaj szerves anyag, elsősorban nitrogén-tartalmát - az általuk megkötött légköri nitrogén mennyisége hektáronként 30–50 kg is lehet,
- energia- és víztakarékos talajművelést tesznek lehetővé,
- a hüvelyes növények vetésterületi arányának növelésével csökkenthetőek a talaj vízkészletét fokozottan igénybe vevő (pl. napraforgó!) növények aránya,
- lehetőséget teremtenek egyes nehezen irtható egyszikű gyomok szabályozására,
- jó az ágazati társíthatóságuk (a gabonatermesztés gépei alapjaiban alkalmasak),
- a hüvelyesek termelése általában is növeli a gazdálkodás színvonalát.

Összegezve tehát kijelenthetjük, hogy a szója és a többi hüvelyes is a növénytermesztés szerkezetében mással nem igen pótolható szerepet tölthetnének be!

Természetesen az előbbieken megfogalmazott termesztési előnyök nem „önmaguktól” hatnak, hanem abban az összehangolt rendszerben,

amely az elővetemény lekerülésétől a betakarításig tart, s amelyet termesztési technológiának ismerünk.

Ennek valamennyi eleme külön-külön is hangsúlyos és fontos, ám lényegét pontosan az adja, hogy az egyes egységeket a technológia szervezi rendszerbe, összekapcsolva a biológiai elemeket a technikával.

Hasonlít egy nagy zenekarra: az egyes szekciók a maguk területén kitérőek, ám az összhangzat kulcsa a karmester. Esetünkben a gazda, a maga rendszerében gondolkodni és azt megvalósítani képes tudásával.

Fontosnak tartottam ezek előre-bocsátását, hiszen a következő „iskolai órák” a termesztéstechnológia egy területeit tárgyalják, de közben egy pillanatra sem tévesszük szem elől, hogy az egyes fejezetek szerves, elválaszthatatlan egységet alkotnak.

A szója ökológiai igényei

Úgy tartjuk, hogy Magyarország a szójatermesztés északi körzetében fekszik (megítélése a nemesítés újabb eredményeinek következtében változhat), ez a termesztendő fajták körét meghatározza.

Hőösszeg vonatkozásában azt jelenti, hogy azok a fajták termesztetők sikeresen, amelyek a tenyészidőben 900–1300°C hőösszeget igényelnek. Ahol a szemes kukorica jól díszlik, ott a szója is eredményesen termelhető.

Szerző: Balikó Sándor

„A szója és a többi hüvelyes is a növénytermesztés szerkezetében mással nem igen pótolható szerepet töltenek be!”

A szója a legtöbb vizet a virágzás, magtelés időszakában igényli. Ez időszak alatt a vízigénye 160–180 mm, ha ez természetes módon nem biztosított, célszerű öntözésre készülni.

Talajigényét tekintve is helytálló a kukoricához hasonlítani, ugyanis a szója a jó kukoricatermő talajok növénye.

Fontos a termőréteg vastagsága, a megfelelő levegő- és vízgazdálkodás. Ilyenek elsősorban a csernozjom típusú és a barna erdőtalajok is. A szélsőséges talajok kivételével mindenütt jól díszlik. Igazán jó terméset a jó erőben lévő, könnyű művelésű, kedvező hő-, és vízgazdálkodású talajokon várhatunk.

Helye a növényi sorrendben

Táblakiválasztás: Úgy gondolhatnánk, hogy a vetéstervek elkészítése során a tábla megválasztása viszonylag a könnyebb feladatok közé tartozik. Ám ez csak kezdetben tűnik annak, aztán következnek a feltételek (köztük olyanok, mint a helyes mezőgazdasági gyakorlat, AKG stb... követelmények, amelyeket szigorúan kontrollálnak), amelyeknek szakmailag eleget kell tenni:

- szem előtt tartani a növény biológiai igényeit,
- a megvalósítható növényvédelmi (különös figyelemmel a gyomirtásra) eljárásokat. Már a tervezés ezen szakában fontos kritériumként kell kezelni az évelő gyomoktól való alacsonyabb fertőzöttséget.

Vetésváltás, növényi sorrend: Az okszerű növényi sorrend – lehetséges korlátaival is – mód arra, hogy a lehető legelőnyösebb mértékben fordítsuk javunkra a termesztési körülményeket. Másképpen fogalmazva a vetésváltásban is rejlenek azok az előnyök, amelyeket az előzőekben a „nem forintosítható” kategóriába soroltunk.

A szója általában nem igényes az elővetemény iránt, úgy is fogalmazhatunk, hogy különösen alkalmas a vetésváltásban, mert a legtöbb termelt növény számára jó elővetemény és fordítva, a legtöbb termelt növény után vethető.

Azonban vannak korlátok és kivételek, amelyekre nagyon szigorúan tekintettel kell lennünk.

Az elővetemény – mondjuk ki! – napraforgó és repce semmiképpen nem lehet! A napraforgó nagy tömegű szármaradványa, részben gyomrezisztencia miatt, de legfőképpen a szóját, napraforgót és a repcét is károsító fehérpenészes szárrothadás (Schlerotinia sclerotiorum) közös károsító okán.

Gyakran felmerül, hogy vethető-e önmaga után? Ha lehetséges – éppen a betegségek, kártevők és gyomok miatt – kerüljük, bár még mindig kisebb kockázatot rejt, mintha napraforgó, repce után tennénk ezt!

Ugyanakkor szakmailag nehezen védhető az AKG azon követelménye, amely 4 év (!) tilalmat ír elő az újravetésre!

Talajművelés, talajelőkészítés

Napjainkban – többféle elméleti megközelítés és külhoni példák alapján – terjednek és hatnak a forgatás nélküli talajművelési eljárások. Anélkül, hogy az egyik (szántás nélkül) vagy másik (forgatással) mellett vagy ellen foglalnánk állást, igyekszem azokat az általános kritériumokat megfogalmazni, amelyeket a növény (jelen esetben a szója) támaszt a talajműveléssel szemben.

A talajművelést alapvetően az előveteményhez és annak betakarítási idejéhez, és a szója igényeihez kell igazítani.

Magyarország szárazságra hajló viszonyai között különösen fontosak a vízmegőrző talajművelési eljárás-

sok. A termesztett kultúrától függetlenül ezt kell tekintenünk a legfontosabb prioritásnak. A korán lekerülő elővetemények (kalászosok) után az első művelet a tarlóhántás, amit késedelem nélkül le kell zárni. A tarlóhántás céljai ismertek (vízmegőrzés, tarlómaradványok lebomlásának, biológiai élet megindulásának elősegítése, gyomok, károsítók gyérítése).

A tarlóművelés feltétel az alapművelésekhez, amelyek lehetnek forgatás nélküliek és forgatásos-szántásos eljárások. A forgatás nélküli alapművelést lazító eszközökkel végezhetjük, elősegítve a talaj levegőztetését, a csapadék mélyebb rétegekbe jutását. A lazítást a kívánatos repesztő hatás eléréséhez száraz talajállapot mellett kell elvégezni.

Amennyiben szántunk és az időjárás is engedi, annak őszi elmunkálásával – időt, költséget takarítva – a tavaszi művelések számát csökkentjük.

Talajművelési eljárástól függetlenül, változatlanul érvényesek a velük szembeni követelmények, elvárások:

- minőségi gyökerágy készítése,
- a talajszerkezet megóvása,
- a talaj alkalmassá tétele a csapadék befogadására és megőrzésére,
- a talajélet feltételeinek biztosítása,
- mechanikai gyomirtás
- egyenletes talajfelszín kialakítása a betakarítási veszteségek minimalizálására.

A talajművelés a szántóföldi növénytermesztés alfája és omegája. Az általános törvényszerűségek ismeretével és szem előtt tartásával a gazda maga dönti el, hogy az adott táblán, adott időben és körülmények között, a rendelkezésre álló technikával melyik eljárást tartja helyén valónak.

Forrás: Agronapló

Kihívások előtt a GMO-s szójaimport az EU-ban

Az EU kihívásokkal szembesül a szója importjánál a génmódosított növények szigorú közösségi szabályozása miatt. Egyrészt az új GM fajták EU-s engedélyezése túlságosan elhúzódik. Másrészt a nem engedélyezett fajtákkal szemben túl szigorú tolerancia-határérték van érvényben. Ezek a szabályozási gyakorlatok megnehezítik, és végső soron megdrágítják a szója behozatalát.

A GMO-k engedélyezése folyamatos késésben van az exportőrök gyakorlatával szemben. Amíg Braziliában, Argentínában és az USA-ban egy új GM fajta köztermesztésbe vonása 24 hónapot igényel, addig a Bizottság átlagban 45 hónap után ad zöld jelzést egy-egy új GM fajta behozatalához. Az összehangoltság hiánya azt eredményezi, hogy az exportőr országokban egyre több olyan új GM fajta kerül forgalomba, amelyek importja az EU-ban még csak engedélyezés alatt áll.

A (még) nem engedélyezett GMO-kkal szemben pedig szigorú küszöbértéket működtet az EU. A megengedett toleranciahatár takarmányoknál csupán 0,1 százalék, élelmiszereknél pedig zéró-tolerancia (0,0 százalék) van érvényben. Vagyis nem kerülhet be olyan szállítmány a közösség területére, amely a minimális határértéket megha-

ladva tartalmaz nem engedélyezett GM-anyagot. A termények egyöntetűségének megőrzése - ahol ez egyáltalán technikailag megvalósítható - külön logisztikai kihívást jelent a kereskedők számára.

Az EU GMO szabályozása megdrágítja a szója importot és negatív hatást gyakorol az uniós állattenyésztés versenyképességére. Emiatt a terménykereskedelmet és állattenyésztést képviselő brüsszeli szakmai szervezetek – COCERAL, Fediol, FEFAC – heves kritikával illetik a brüsszeli döntéshozókat. A logisztikai kihívások ugyanis többlet ráfordításokat jelentenek a kereskedők számára. Ezek a kiadások pedig a takarmány-gyártók és végül az állattenyésztők magasabb költségeiben jelentkeznek. Ráadásul a szigorú toleranciaérték miatt előfordulhat, hogy egy EU-s kikötőben elutasítanak egy egész szállítmányt,

ha a hajórakomány nyomokban nem engedélyezett GM anyagot tartalmaz. Az ilyen elkerülhetetlen események veszélyeztethetik a folyamatos alapanyag-ellátást az uniós takarmánykeverők számára.

A szója uniós importja várhatóan növekvő kihívásokkal szembesül, ha az EU nem enyhít szigorú GMO-s szabályozási gyakorlatán. Az exportőr országokban ugyanis az engedélyezési eljárások felgyorsulására lehet számítani. A kereskedők figyelme pedig a gyors keresletbővüléssel rendelkező ázsiai régiókra összpontosul. Mindeközben az EU veszt súlyából a szója globális piacán a stagnáló állattenyésztése miatt. Ezeknek a tényezőknek a fényében kérdés, hogy az exportőr országok vállalják-e a jövőben az EU-s szállítmányokhoz kapcsolódó logisztikai többlet-erőfeszítéseket.

„Az EU GMO szabályozása megdrágítja a szója importot és negatív hatást gyakorol az állattenyésztés versenyképességére.”

GM növények a nagyvilágban

A génmódosított növények termesztését elemző szolgálat (ISAAA) közzétette a génmódosított növényekre vonatkozó legfrissebb jelentését. A kiadvány alapján a GM növények globális vetésterülete 2013-ban 3 százalékkal nőtt és elérte a 175 millió hektárt, ami a világ vetésterületének 13 százaléka. A legnagyobb vetésterület továbbra is az USA-ban, Brazíliában és Argentínában található, ez a három ország együttesen a világ összes GMO-s területének 80 százalékát fedi le. Az elmúlt években a legnagyobb GM területnövekedés Brazíliában történt.

Az ISAAA riportja arról is beszámol, hogy a szójatermesztésben alkalmaznak a legnagyobb arányban GM fajtá-

kat a kultúrnövények között. A globális szójaterület négyötödét (84,5 millió hektár) vetették GMO-val 2013-ban. A GM szója vetések túlnyomó része is Észak- és Dél-Amerikában összpontosulnak, piaci forgalomban gyakorlatilag csak a tengerentúlon került forgalomba génmódosított szójavetőmag.

A 2013-ig alkalmazott szójavonalak jellemzően növényvédőszer toleranciával bírnak. Ugyanakkor 2013-ban először a piacra került egy olyan fajta is, amely már együttesen növényvédőszer toleranciával és bógár rezisztenciával is rendelkezik.

Szója mellett a kukorica, a gyapjú és a repce táblákban vetnek nagyobb területen GM fajtákat. A globális kukorica földek 32 százaléka (56,6 millió

hektár) kerülnek vetésre GM fajtákkal. Ez az arány gyapotnál 70 százalékos (23,8 millió hektár), repcénél pedig 24 százalékos (8,16 millió hektár).

A dél-amerikai szójatermesztés árnyoldala

A WWF „A szója terjeszkedése: veszélyek és megoldások” (Growth of soy: impacts and solutions) címmel jelentetett meg egy kiadványt arról 2014 elején, hogy a szója termesztés gyors bővülése hogyan fenyegeti a dél-amerikai őserdőket és természeti kincseket. A riport azt is számba veszi, hogy ezekre a kihívásra milyen megoldások kínálóznak.

Egy átlagfogyasztó közvetlen módon nem találkozhat szójával, miután a terményt leginkább takarmány-alapanyagként hasznosítják. Így a vásárló nem is szembeül azzal, hogy az étkezési szokásai hogyan járulhatnak hozzá a környezet-pusztításához. Például egy kilogramm csirkehús előállításához több mint fél kg szóját használnak fel takarmány-alapanyagként.

Az állati termékek fogyasztásának gyors emelkedése miatt a szója termesztése kiemelkedő ütemben növekedett az utóbbi évtizedekben.

Az elmúlt 50 évben 10-szeresére emelkedett a szója globális termelése és 2050-ig a kibocsátás várhatóan újra megduplázódik. A termőföldek azonban szűkösen állnak rendelkezésre. Dél-Amerika a legnagyobb motorja a szójatermelés emelkedésének, azonban a bővítést gyakran az amazóniai esőerdők, savannah vagy más értékes természeti élőhelyként szolgáló területek kárára teszik Brazíliában és Argentínában. Ennek következtében vesztes ütemben csökken a biodiverzitás, az erdők irtása nagyban hozzájárul az éghajlatváltozáshoz és a vizek tisztasága is jelentősen kárát szenved a szójaföldek terjedésének.

A riportban a WWF erőteljes felépítést sürget a helyzet kezelése érdekében. A dél-amerikai kormányzatok részéről olyan szabályozásokra van szükség, amelyek gátat szabnak az őserdők és a szavanna pusztításának. A piaci szereplők részéről pedig olyan marketing-stratégiák

alkalmazására, ami a fenntartható szója fogyasztását ösztönzi. Ennek legjobb példája lehet a még gyerekcipőben járó RTRS tanúsítási rendszer, amely biztosítja az általa címkézett termékeknél, hogy gyártásuk nem járul hozzá az őserdők pusztításához. Végül a fogyasztói tudatosság erősítésének is fontos szerepe van, hogy a vásárlók mininkább olyan termékeket vegyenek le a polcokról, amelyek fenntartható módon kerültek előállításra.

Folytatódott az árnövekedés a kedvező termésbecslések ellenére

Az Oil World április végi prognózisában a világ szójababtermelését 282 millió tonnára jelezte a 2013/2014. gazdasági évre, 16 millió tonnával többre, mint az előző évi szezon kibocsátása. Jóllehet ez a mennyiség továbbra is minden eddigit felülmúlhat, 2014. január óta az elemzők már 8 millió tonnával lefelé korrigálták várakozásaikat.

A világ szójababkivitele 2013/2014. gazdasági év szeptember-március közötti időszakában 30 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit, 60 millió tonnánál is több termény cserélt gazdát a világpiacra. A világ elsőszámú szójafelvásárlójánál, Kínában ugyanakkor az importszója készlete annyira megnövekedett, hogy szabad raktárkapacitások hiányában több dél-amerikai kötést visszamondtak áprilisban.

A szójabab globális zárókészlete várhatóan 74 millió tonna körül alakul a folyó szezonban, ez 12 millió tonnával meghaladja a 2012/2013. gazdasági évit. A készlet/felhasználás aránya az egy évvel korábbi 23,7 százalékról 27,3 százalékra emelkedett, ami már közelít a 2010/2011. gazdasági évi 29,8 százalékhoz.

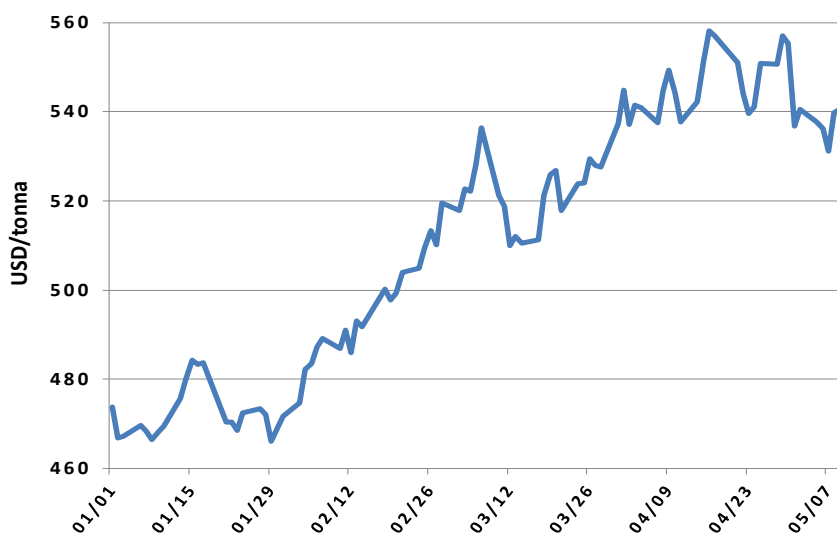
A szójabab és a -dara piaci ára Európában és Magyarországon is a chicagói árutőzsde (CME/CBOT) jegyzéséhez igazodik. Chicagóban a szójabab legközelebbi lejáratra vonatkozó jegyzése 14 százalékkal nőtt 2014 első negyedévében, és április közepén 8 havi csúcsra, 550 USD/tonna körüli szintre emelkedett. A termény világpiaci árára az USA rendkívül szűkös forrása és az élénk kereslet gyakorolt pozitív hatást. Az elemzők ugyanakkor a következő hetekben a szójabab

árának csökkenésére számítanak, amit a globális export visszaszorulásával és a dél-amerikai kínálat növekedésével indokolnak.

A szójadara fronthavi jegyzése – a szójababtrendet követve – 2014. április közepén 7 havicsúcsra erősödött és megközelítette az 560 USD/tonnát. Az újtermés megjelenésével ugyanakkor Dél-Amerikában a feldolgozás és a darakínálat növekedése várható a következő 6 hónapban, ami nyomást gyakorolhat a termék világpiaci árára.

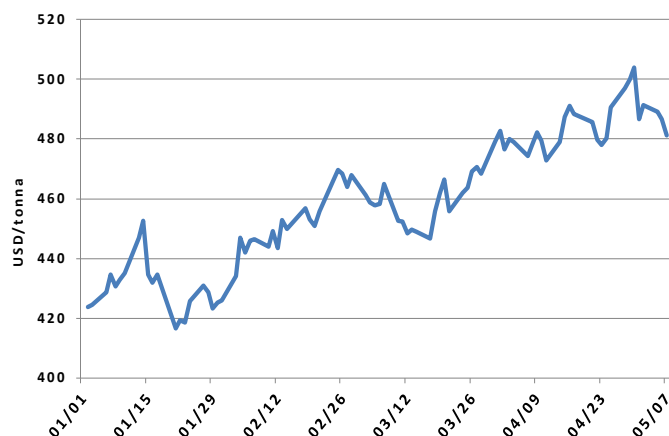
Forrás: AKI

A szójabab fronthavi jegyzése a chicagói tőzsdén

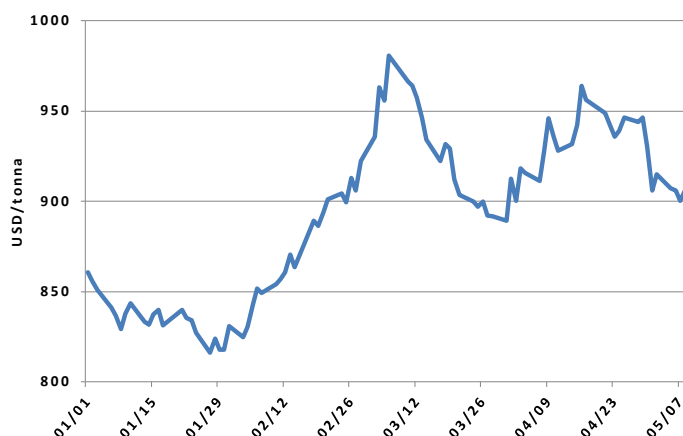
Forrás: CBOT

A szójadara fronthavi jegyzése a chicagói tőzsdén

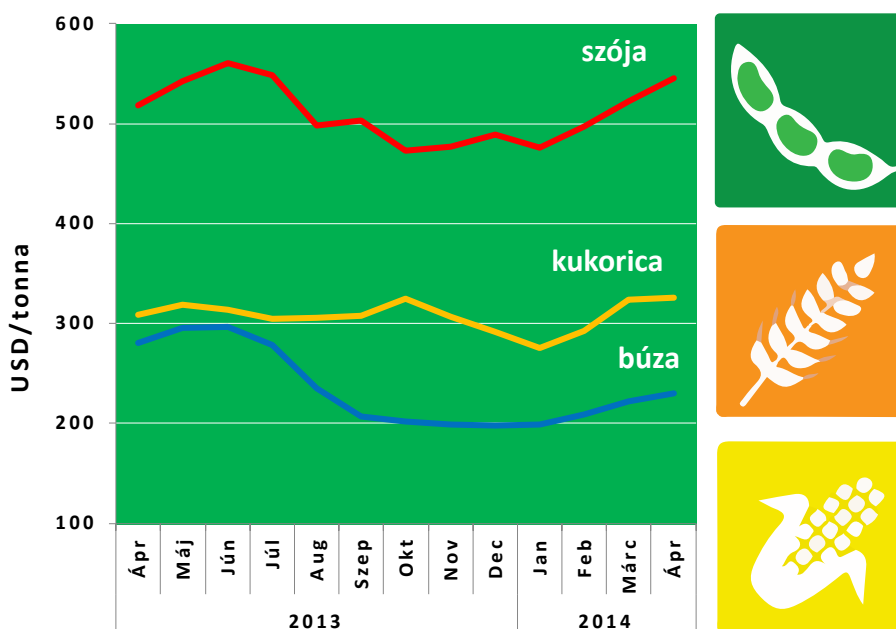
Forrás: CBOT

A szójaolaj fronthavi jegyzése a chicagói tőzsdén

Forrás: CBOT

Főbb termények havi átlagos ára a chicagói tőzsdén

Forrás: Index mundi

A szója globális kereslet-kínálat előrejelzése

	USDA		IGC		FAO-AMIS	
	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14	2012/13	2013/14
	becslés	előrejelzés	becslés	előrejelzés	becslés	előrejelzés
		ápr. 9.		ápr. 25.		máj. 8.
termelés	268	284	272	282	267	281
forrás	322	342	295	308	294	309
felhasználás	259	269	269	281	265	278
export	101	109	97	108	99	112
záró készlet	58	69	26	27	28	30

Forrás: FAO

Szakmai események:

- **Második Országos Szója Fórum** - fókuszban a GM mentes szója feldolgozása és hasznosítási lehetőségei.

Szervező: Agrofórum

Időpont: 2014. május 28.

Helyszín: Vidékfejlesztési Minisztérium

Fajtabemutatók (2014 ősz):

Prügy

Szabadszentkirály

Bóly

Újmohács

Táplánszentkereszt

Bak

Mosonudvar

Martonvásár

Mezőberény

Bátya

Szója
körkép

A kiadvány
a Magyar Szója Nonprofit Kft.
megbízásából készült.
Szerkesztő: Kruppa Bertalan
+36 20 99 21 541 | hirlevel@magyarszoja.hu

MAGYAR SZÓJA